KÁLI ISTVÁN

BÍBOR

avagy
Hórusz szeme

Adalékok a megkésett szerelem monográfiájához

BOOKART KIADÓ
Csíkszereda, 2012

Szerkesztette Balázs Imre József

© Káli István, 2012
© Bookart Kiadó, 2012

ISBN 978-606-8351-17-9

Oh, ne haragudjál Uram felettébb,
és ne mindörökké emlékezzél meg
álnokságainkról, íme, lásd, kérünk,
mindnyájan a Te néped vagyunk.

Ézsaiás 64.,8.

I. Szerelmem, Egyiptom

amelyben először szólal meg Bíbor, de amelyből még nem derülhet ki, hogy gyanúsítottként vagy áldozatként hallgatnák-e ki őt egy különös haláleset ürügyén

Akármerre fordulok, fehérségbe ütközöm. Minden oldalról csak a fehér falak, meg a folytonos fehér fénytől fáradt folyosók. Fehér a cipőm, a zoknim, a nadrágom, a blúzom, a pamutvászon blézerem. Odabent is minden sejtem, amit a bőröm elzár a külső, végtelen világtól, mészfehérré sápadt. Az éjszaka csöndje megüli, kimerevíti a külső-belső fehérséget. Rátelepszik, ránehezedik az ügyeleti szoba gyógyszeres szekrényének, vaságyának, szalagfüggönyének fehérjére, a fehér zsigereimre is. A csönd súlya alatt minden, ami fehér vagy fehérbe simul, mozdulatlan, rezzenéstelen, élettelen.

Az egyetlen, amire gondolni tudok, anyám egyszeri igazsága: nem kellett volna megszületnem. S ha már elkerülhetetlenné vált, legalább ne születtem volna nőnek.

Senki nincs a közelemben, egyedül vagyok. Már szabadon sírhatnék. De könnyek nélkül nem lehet. És könnyem nincs. Csak a nagy, kongó, fehérbe merült üresség van, ami mindent magába szippant, mint egy telhetetlen, kozmikus fekete lyuk. Mert ami fehér, az is igazából éjfekete, mint a halál köpenyege.

Mi tölti ki az űrt a mellben, a fejben, milyen anyag, ami így feszít? Milyen anyag nyomja a szemet, a torkot, mi az, amitől zsibbadttá lesz a kéz, a láb, az agy?

Tónidoki elment. Túl van már a nagy fényen, ami a Végtelenbe vezető utat megvilágítja. Úgy lépett át a semmibe, mint egy öreg indián, aki tudja, hogy el kell engednie az életet, mert a Nagy Szellem várja odaát, s itt már

amúgy sincs dolga. Megállította a saját szívét. Nincs rá magyarázat. Senki nem érti, nem tudja, hogyan sikerülhetett neki. Este hétkor még megkapta és beletörődően legyűrte a szokásos gyógyszeradagját, köszönő mosollyal nyugtázta, hogy lemostam a két felfekvéssebét, megkért, hogy egy percig fogjam a kezét, aztán szemét lehunyva jelezte, hogy elmehetek. Egy óra múlva visszamentem, hamarabb, mint máskor szoktam. Ugyanúgy lehunyt szemmel feküdt, csak az arca volt sápadtabb. Megfogtam a kezét, hidegebbnek éreztem a szokásosnál. Végigordítottam a folyosót.

A Kovalszky főorvos úr ügyeletében nem történhet exitus. Nem tűrhette az egyre lassuló pulzust, csökkenő vérnyomást. Nem érdekelte, hogy orvosilag nincs magyarázat az ellenszerek reakciójának elmaradására. Több mint hat órán át igyekezett embert és Istent jobb belátásra bírni. Az éjszakások valamennyien egyek voltunk vele.

Tónidoki két óra negyvenkilenc perckor végérvényesen átvonult az ismeretlenbe. Három törött bordája, amely Kovalszky főorvos úr ügyszeretetének és ügybuzgóságának koronatanúja volt, attól kezdve többé nem sajgott, mert ami levegő odabent rekedt, attól már nem kellett tágulnia. Azistenit, sziszegte Kovalszky főorvos úr, akurvajóistenit!

Kilenc év alatt először láttam Kovalszky főorvos urat sírni. Lidikének nem lehet igaza. Nem hiszem, hogy önmagát siratta volna. Senki nem merte megkérdezni, hogy miért a könnyek. Senki nem mert semmit kérdezni. Nem is tudtunk egymásra nézni.

Tónidoki Szent Györgykor került az osztályra, egy szerdai napon feküdt be a kiváltságosaknak járó kis, egyágyas négyesbe. Valamivel éjfél után csengetett először, megkért, hogy segítsek neki kimenni. Rám támaszkodott, mégis úgy éreztem, súlytalan. Megvártam amíg

végez, aztán visszakísértem. Mielőtt leroskadt volna az ágyba, kezet csókolt, és bemutatkozott. Az ajka nedves volt és hűvös. De nem maradt időm beleborzongani az érintésébe, mert rám emelte zöldesbarna, fájdalomtól elkínzott szemét, és én éreztem, hogy a testemet átjárja a forróság. Már akkor tudtam, hogy szeretem.

Bíborka, Bíborka, ízlelgette a nevemet, és a hosszú „í" csodálatos, szivárványos ívben kúszott ki megnyílt, szépívű, még mindig húsos ajkai között, s körülfont, körbecirógatott. Bíbor. Hogy is lehet ilyen pompázatos neve egy olyan mozgékony, szomorú képű kis gömböcnek, mint maga. Meg akartam sértődni, de nem sikerült. Tónidoki hirtelen mozdulattal kinyúlt a kezem után, és a mellére vonta. A szemembe nézett, és én nem tudtam, hová dugjam el a tekintetemet. Úgy éreztem, mintha kifordítottak volna, mintha minden megélt boldog vagy boldogtalan percem, örömöm és nyomorom szabad prédaként ott lebegne titoktalanul körülöttem.

Maga sok mindennek tanúja lesz, Bíborka. Annak is, hogy rossz vagyok. Ne keresse az alkalmat arra, hogy mindennap meggyűlöljön. Tegye meg most, egyszer s mindenkorra, aztán Isten neki. És nevetés közben rezgett rajta minden, ami a galoppozó sclerosis multiplex fogságában még rezeghetett.

Tónidoki mind az ötvenhét évét behozta magával az idegosztályra. Semmit nem hagyott magából a falakon kívül. Attól kezdve, hogy azon a földieknek rendezett tarcali pikniken hasába szaladt a kés, amivel az otthonira emlékeztető nosztalgiakenyeret megvágta, már tudta, hogy arca jobb felén az olykori zsibbadás sem véletlen. Merthogy csak a vért látta, de a vágás helye egyáltalán nem sajgott. A nagy kenyérvágó késsel újabb keresztet jelzett a téglakemencében, káposztalapiban sült kenyérre, és ebben már benne volt a fohász is, hogy csak éppen a keze bírja. Még bírta egy ideig, de műtétet töb-

bet nem vállalt. Csak terheseket vizsgált, esetleg sürgősen rászorulókat diagnosztizált. Ezt még azután is megtette, hogy egyik este olyan égő fájdalom indult el oda s vissza a testében, mintha erős áramra kapcsolták volna. Akkor már tudta, hogy halálra ítéltetett. Villamosszék, csak lassan ölő.

Kovalszky főorvos úr azt mondta Melinda főnővérnek, attól fél, hogy a Tónidoki mindennapi állapotából ítélve az a rohadt sclerozis olyan lesz, mint egy feldoppingolt versenyló. Ezért is nem értettem, hogyan tud, a fájdalmát legyűrve, időnként olyan jókat nevetni. Május végéig, de még június elején is rám támaszkodva mindig kiment, ha kellett. S ha éppen futkározott benne az áram, nem nyögött, nem jajgatott, csak szürcsögve szívta a levegőt, mintha forrót nyelt volna.

Nehogy azt higgye, csak azért, mert így alkalmam van kedvemre tapinyolni magát, Bíborka. Még nem tudta, hogy nekem ez jó, hogy valamiért nagyon jólesik, ha hozzám ér. Talán azért, mert nagyon megszerettem. Azóta szeretem, amióta olyan jólesően beleborzongtam ajkának nedves, hűvös érintésébe. Ötvenöt évemben ő volt az első, aki kezet csókolt nekem.

Ha tehetem, eszem. Nassolni jó. Másra úgysincs bennem inger. Már hosszú évek óta legfennebb a gyomrom ég. Sehol másutt. Lidikével időnként jókat kuncogunk ezen. Én csak nyolcvankettő vagyok, ő kilencvennégy. Én azért eszem, mert jó, hogy van mit, ő azért, mert így szokta meg. Dininek nem számít, sőt ez kell. A test kell. A hús. Jól tartja Lidikét mindennel. Lidike csak meséli, meséli, csillog a szeme, szikrákat szór belőle a felkapart parázs, ahogy a lobogásról beszél. Dini mindig azonnal begyullad tőle, néha ugyan túl hamar elég, de a szenvedélye mindenre kárpótlás. Vállat vonnék, de sérteném, s különben is olyan szép lehet mindaz, amit mond.

Mostanában már nekem is jobb. Már nem önt el a hevület sem, nem folyik arcomon, nyakamon az értelmetlenül kigyöngyözött víz. Már nem kell arra ügyelnem, hogy kétóránként lemossam magamról a ragadós váladékot, ha nem akarom, hogy rámrohadjon a habfehér kórházi gúnya.

Lidike időnként elmutogatja testének táncait, mindig mást, és a tekintetéből olvasva megértem önfeledtségét, örömmel nyugtázom, hogy jó ez így neki, hogy ünnepről ünnepre él. Én, akit romlásból romlásba taszított át minden múló pillanat, akár örömet ígért, akár bánatot, mindannyiszor elhittem neki az élő test örömét. A titokzatosat, a csodásat, a soha nem tapasztaltat.

Egyik éjszaka, azután, hogy az ügyeleti szobában végigélveztem Lidike fartáncmutatványát, váratlanul megmozdult bennem valami. Ahhoz hasonló érzés volt, mint amikor első magzatom, Gabikám odabent megrebbent, jelezve, hogy szépül az élet. Semmi nem utalt rá addig, amíg kézbe nem kellett vennem azt, ami Tónidoki legintimebb tagja volt. Medárdkor már nem volt hajlandó kimenni a fürdőbe. Hiába noszogattuk, csak legyintett. Segíteni akartunk neki, de a teste ellenállt, megfeszült, ketten Lidikével sem tudtuk kiemelni az ágyból. Kovalszky főorvos úr eleinte nem hitte, aztán az ajkát beharapva asszisztált, Melinda főnővér olyan mozdulatokkal szurkolt nekünk, a két kínlódónak, hogy félő volt, odaáll harmadiknak. Tikkasztó szomjúságot, aggasztó erőtlenséget éreztem, amikor feladtuk. Fáj, marhák, ordította Tónidoki. Kapd be, mondta aztán Kovalszky főorvos úrnak, aki majdhogynem haragudott, mesélte másnap reggel mindenkinek Melinda főnővér.

Elkezdtem a nagy, általános lustálkodást, Bíborka, kuncogott Tónidoki este hétkor, miután kikérte magának a délelőtt folyamán, hogy halasszanak minden idegesítő gondoskodást estére, mert csak én mosdathatom. Nem

ő volt az első, akit a kór ágyhoz kötött, s mosdatnom kellett, de az első volt, akinél már előre rettegtem, hogy odaérek. Óvatosan emeltem meg, hogy körbetörüljem. Nehogy ledobja a bugyiját, Bíbor, ma nem konzultálok, pukkant ki belőle a derű, amikor megérezte kezem tétovaságát. Elengedtem, a fejéhez vágtam a szivacsot és kirohantam. Nem tudom, mennyit sírtam. Tónidoki közben ott feküdt kitakarva, mint egy szemléltető eszköznek feldobott hulla a kezdő medikusok anatómiaóráján.

Tartsd ide a kezedet a számhoz, kicsi Bíbor, suttogta, amikor visszatántorogtam a kórterembe. Durva mozdulattal löktem oda neki a jobb kezemet. Ajkát rászorította, a szemét lehunyta. És akkor lepergett a bőrömre az első perzselő könnycsepp. Abból, amit attól éreztem, tudtam, hogy végre igazán szeretek. Lehajoltam és megcsókoltam testének azt a részét, amellyel szemben negyedórája olyan goromba voltam. Ne, nyögte Tónidoki, mert még nem tudta, hogy én a számmal olyant még soha életemben nem érintettem.

Éppen kilenc hónapja gunnyaszt, úgyhogy a mai nappal kezdődően nem születhet a világon olyan fattyú, akit én nemzettem. A fattyú harsányan visszhangzott bennem, és fájdalmasan belémnyilallt, ha akartam volna, se tudtam volna vele nevetni. Pedig ő közben jóízűen kuncogott. Én csak fogtam az egyik kezemmel a végét, és a másikban a szivaccsal simogattam. Elég, te hullagyalázó! Úgy rotyogott benne az indulat, hogy nem tudtam, ez már egy harsányabb nevetés vagy egy furcsa sírás.

Annyi kislányos huncutság van benned, te rusnya némber, mondta Szent Antalkor Tónidoki, amikor odaadtam neki a névnapi ajándékot, néhány csepp eredeti Clinique parfümmel illatosított papírpelenkát, hadd legyen, mit beszippantson, ha rájön a szagolgatáskényszer. Mert valahányszor a párnáját igazgatva, vagy egyéb miatt fölé hajoltam, tüntetve szaglászott, mint egy kopó, az orrát

a ruhámhoz érintve, és mindig ugyanazt suttogta, jól kezeled a saját bűzeidet, Bíbor. Ilyenkor gyorsan elfordultam, valami egyébbel matatni, mert minden alkalommal éreztem, hogy belepirulok. Eleinte nem tudtam, mire vélni, nem sejtettem, hogy hozzám hasonlóan ő is a fanyar illatokat kedveli. Engem fojtanak az édeskés, nehéz szagok, sokáig utáltam is mindent, ami mássá tesz, de a változás korában jobban utáltam a saját szagomat bárminél, egy idő után már az elviselhetetlenségig zavart, így szoktam rá, hogy más is lehetek.

Most olyan vagy, amilyen, akár kislányosnak is mondhatnálak, de milyen voltál te, amikor igazi kislány voltál? Nem tudtam válaszolni. Egyetlen olyan kép maradt, amin csak én vagyok, és semmilyen más olyan, hogy csak én és anyám, vagy csak én és apám. Néhány osztálykép, amelyeken jó, ha az ijedt pofám látszott. Ezért aztán bevittem és megmutattam neki azt az egyetlent, ami megmaradt, a foszlottra lapozott helyi kalendáriumot, amit Júlia nagynéném küldött utánam egy évvel azután, hogy férjhez mentem, amikor felfedezte, hogy a borítón, egy régi, díjnyertes képen én vagyok. Hátrakötött kendővel a fejemen, kinőtt ujjú szvetterben, tarka szoknyában, gumicsizmásan, egyedül a virágos láprét közepén, kezemben rozsdás pléh konzervesdoboz, benne egy csokor vad orchidea. Jelentéktelen folt a nagy, üres világ kellős közepén.

Ohó, földim, hiszen te már akkor is a mindenség voltál, a központja a bemérhetetlennek, mondta Tónidoki. Szégyelltem bevallani, hogy nem igazán értem, amit mond. És azt sem tudtam eldönteni, hogy a hangsúly a földin vagy a mindenségen van-e. Akkor, ott jobban szerettem volna csak a földije lenni. Az maradt meg egyedüli bizonyságnak, ahonnan indultunk. Minden egyébtől féltem, mint mindentől, ami bizonytalan.

Tőlem a manikűrösök éhen halhatnak. A fogaim épek, erősek, a körmöm lerágható. És én olykor le is rágom. Negyvenvalahány éve nem voltam szerelmes, negyvenvalahány éve nem volt szerelmem. Nem is vágytam rá, ezért nem számítottam arra, hogy megtörténhet. Nem emlékeztem a régire, nem is tudhattam, milyen, ezért azt sem, hogy ilyen. Azt meg végképp nem gondoltam volna, hogy olyan hosszú idő után egy magatehetetlen, beteg férfi lesz az első, akibe belehabarodom. Hiába kerestem rá a magyarázatot, nem találtam semmi ésszerűt. Csak annyit tudtam, hogy abból a nyomorék testből valami soha nem tapasztalt, ezért visszaverhetetlen erő sugárzott. És én magamba szívtam ezt a sugárzást. Huncutul mosolygott a szeme, miközben mosdattam, és nagyon jó volt folyton belenézni. Csak akkor igyekeztem mindig elfordítani a tekintetemet, amikor oda értem a mosdatással. Többször is elmerengtem azon, milyen lehetett, amikor élt? Amikor... Mosdatás közben időnként lehunyta a szemét, olyankor az arcát néztem, ajka elnyílt, mintha kéjt élne, de tudtam, hogy vagy csak játszik, vagy éppen emlékezik.

A sorsom ismét beteljesületlenségre kárhoztatott. Lidike sokat faggatta Kovalszky főorvos urat a sclerosis multiplexről, ő mondta, hogy időnként történnek csodák. De Tónidoki újra meg újra kinevetett.

A csodák odaátról jönnek, Bíbor. És nemcsak úgy maguktól. Küldik őket.

Egyetlenegyszer próbálkoztam, hogy az arcát is megsimogassam. Ösztönösen tettem, mert elviselhetetlen volt látni Tónidoki szemében a felrobbant fájdalmat. Ne, kiáltott rám olyan indulattal, hogy megrémültem. Attól kezdve hiába kérte, jó ideig nem mosdattam. Nem mertem a testéhez érni. Csak késő esténként ültem oda egy-egy órára az ágya szélére, miután az osztály elcsitult. Fogd meg a kezem, Bíbor, és mesélj valamit. Fogtam a

kezét, és felnőttkorom egyetlen igazi szerelméről, Egyiptomról meséltem neki.

Én, bár eleget olvastam már egyikről is, másikról is, nem tudtam, mert nem értettem, hogy mi az ige és mi az őskáosz. És azt sem tudtam, amíg Tónidoki a számba nem rágta, hogy tulajdonképpen nem is Egyiptomba, hanem abba a csodába vagyok szerelmes, ami az őskáosztól az igéig vitte a világot. Tettem magam, hogy értem, amit mond, pedig tulajdonképpen nem is voltam kíváncsi sem arra, mi az ige, sem arra, mi az őskáosz. Én csak imádtam mindent, ami a régmúltból fennmaradt és szemmel is kitapintható, mert az örökkévalóság hitelét hittem benne. Ugyanolyan hatalmasnak láttam lelki szemeim előtt a sok ezer évvel ezelőtt élő II. Ramszeszt, mint a karnaki óriásszobron, és szerettem volna a falloszáig érő felesége lenni. Szerelmes voltam mindenbe, ami annyi ezer év távlatából is folyton a jövőbe mutat.

El kell menned, és meg kell nézned, Bíbor, mondta ellentmondást nem tűrő hangon Tónidoki. Nem álmodozni kell a gyatra képeket bámulva és a sommás leírásokat böngészve. Közelről kell megélni minden szerelmet. Látni, tapintani kell a csodát. Különben megszűnik csoda lenni.

Jólesett a biztatás. Csak egy kicsit adott hozzá ahhoz, amire oly régóta vágytam. És ez a kicsi volt az, ami meggyőzött, hogy most már csakugyan el kell dugdosnom magam elől az aprócska jattokat, hogy mielőbb kigyűljön az útravaló. Attól kezdve megátalkodottan a fogamhoz vertem minden garast, pedig annyiszor megfogadtam már, hogy soha többé nem éhezem. Ami pénzem lesz, arra mindig ennivalót veszek, hogy legalább három napra elegendő legyen belőle otthon, bármi is történjen. Mert ha csak egy szelet kenyérre gondoltam, már éhes voltam.

Hinnem kellett, mert hinni akartam Tónidokinak. Azt mondta, nincs szebb, megrázóbb táj, mint a Kirá-

lyok Völgye, s nincs izgatóbb kép, mint egy halott fáraó hímtagjából gejzírként felfakadó mag látványa. Mekkora barom lennél, Bíbor, ha mindezt elszalasztanád, csak azért, mert még mindig azt hiszed, nincs fontosabb az életben, mint egyszer-egyszer jóllakni. Menj, fedezd fel, hogyan zabláztuk meg az őskáoszt, hogyan jutottunk el az igéig. Menj, fedezd fel, hogyan értékeljük évezredek óta a termékenységet.

Úgy szerettem volna érteni, amit mond, de én a magam szerény státusában, buta kis segédápolónői mivoltomban nem lehettem a tudás hordozója. Nekem az ige is, bármennyire is igyekeznék hinni, csak egy ígéret. Hogy mi volt előtte és mi lesz utána, az meghalad. Szeretnék én lenni Hórusz szemében a látás. Mindent tudni, és mindent megtenni, amiről úgy hiszem, jó. Mert én nem pusztán valamit akarok, hanem mindig valami bizonyosat. Mindenestől akarom látni a világot, és szeretni akarok, szeretni végre valamit vagy valakit, amiről vagy akiről úgy képzelem, hogy megérdemli. Mert tudom, hogy van igazi szeretet. Abból tudom, hogy megtapasztaltam, milyen, ha nincs.

Gyermeklelked van, Bíbor, mosolygott igen furán Tónidoki. Ezt már értettem. És jól is esett, hogy ezt mondta. Mert azt jelentette, hogy odafigyel rám. Rám eddig csak Hórusz szeme vigyázott, ő volt, aki legyőzte mindig az engem magáénak tudó s követelő halált. Ha éppen kerülgetett, odaállt közénk, kiterjesztette karvalyszárnyait, hóna alá vette a ragyogó Napot, és a legsötétebb éjszakában is rám sugárzott egy annyi fényt, ami elég volt, hogy elboldoguljak, hogy mindent túléljek. Milyen erős és okos lehetett, hogy a nekifeszülő gonoszsággal szemben is sikerült maradandó rendet teremtenie. Talán egyszer rend lesz majd az én rendetlen lelkemben is. Nem vágyom semmire, csak egyszer meglátni szerelmemet, Egyiptomot, és általa elfeledni mindent, ami volt: hogy

bíborban születtem, de nem boldogságra; hogy sokáig nem szerető kezek, csak a vadvirágok simogattak; hogy jó volt fejjel lefelé lengeni, és a föld felett libegve remélni egy másik, laktatóbb valóságot; hogy meg kellett érteni Kolumbán Andrist, amiért csak ideig-óráig hatja meg a zabibaba szépsége; hogy én már tizenhat éves korom óta ki nem állhatom a Beatlest; hogy a deszkasegg volt a legenyhébb jelző, amivel Gabriel illetett, ha éppen nem volt kedvem hozzá; hogy folytonos pofonoktól éberen nyitott szemmel kellett figyelnem Petya szigorral összeszorított keskeny ajkait, miközben fölém tornyosodott; hogy mire alkalmam nyílt ráülni egy igazi zongoraszékre, és annyi puncsfagylaltot enni, hogy összehányjam magam tőle, már nem tudtam igazán élvezni; hogy soha nem volt egy igazi, minden szempontból szerethető palim, egy olyan csakazenyém, de ha körüldongtak, magam változtam palimadárrá; hogy annyi év hányódás és kiszolgáltatottság után egyedüli mentsváram lett ez a fehér sivatag, ami befogadott és mindennek értelmet adott.

Nem várok semmire, csak arra, hogy ne csak álmomban érezzem magamon Hórusz szemét, hanem a valóságban is megjelenjen nekem, és elhihessem végre igaziból, hogy ő az, aki a halálon túl az én örök életemet is vigyázza.

Vajon lehetnék-e egyetlen pillanatra fáraófeleség, ebben az állapotban, túl a termékenység határán is? Át tudnék-e lényegülni egyetlen pillanatra abba a másik világba, hogy érezhessem, mivé lesznek a kiválasztottak? Vajon, tudna-e odaát, az időn túl, egyszer is az életben igazi gyönyört okozni valaki, el tudna-e vezetni a nagy istenség a csúcsig úgy, hogy végre én is igazán nőnek érezhessem magam?

Nem maguktól fogantak ezek a kérdések. És a választ sem én adtam rájuk. Egyetlen esélyed van rá, Bíbor, ha veszed a fáradságot, odamész, és közelről megtapasztalod csodálatod tárgyát, a te II. Ramszeszed méretes

nemzőszervét, mondta Tónidoki végszóként, amikor ismét Egyiptomról beszélgettünk. És én aznap este olyant tettem, ami nem volt méltó hozzám, tudatosan vétkeztem, egyetlen szerelmesem, Egyiptom bűvöletében néhány percre odafeküdtem Tónidoki mellé. Lemezteleníttettem az altestemet, és az övéhez szorítottam. Átöleltem a nyakát. Azt hittem, elérzékenyül majd, és kedves lesz hozzám. De ő, mintha nem is érzékelne, továbbra is úgy maradt hanyatt fekve, mozdulatlanul. Csak a lélegzetét fogta vissza, arcán beszívta a bőrt, alsó állkapcsát kissé leszegte, merev tekintettel bámulta a plafont. Aztán egyszerre hörgött és fújtatott, szemét félig lehunyta, olyan volt, mint aki révületbe esett. Éreztem mozdulatlanságán is, amint odabent rángatózik a felsőteste. Ijedten és irtózattal ugrottam ki mellőle az ágyból.

Csak semmi pánik, Bíbor, suttogta. Nincs bajom, csak megmutattam, milyen természetesen viselkedem majd az exitusnál. Úgysem lehetsz majd tanúja, így legalább te már előre tudod a poént, mint a kiváltságosak.

Nem értettem, miért akart mindenáron eltaszítani magától. Ilyen lesz valaki, akit szeretnek? Ilyen kérlelhetetlenül gonosz? Akkor még jó, hogy engem nem szerettek. Talán nem kell majd olyan sokat időznöm a pokolban. Úgy mentem el mellőle, olyan érzéssel, mint amikor az ember csalódik egy csodának remélt tüneményben.

II. Bíborban születtem

amelyből megtudjuk, már csecsemő- és később, karonülő korában is mennyi kockázatot vállal egy ember ahhoz, hogy valamikor majd igazán szerelmes lehessen

Nem szándékoztam bemenni Tónidokihoz. Túl késő volt már ahhoz. Óvatosan kinyitottam az ajtót. Álltam a kórterem és a folyosó határán, és néztem őt. Bent is, kint is a szokott éjszakai csend ülte meg a teret. Az éjjeliszekrényén egy pohárban csonkolt szárú, hervadó margaréták. Járt valaki nála. Előttem, mögöttem az éjszakában is megállás nélkül lüktettek az idő bekoptatott dugatytyúi, az óralap minden újabb rovátkájával a semmi felé taszítva a számomra múlttalan, a maga számára jövőtlen testet. Nem tudtam, a valóságban kinek a burka, csak azt, hogy szeretem. A kórlapja nem ő volt, csak egy darab papír, ami itt bent sem vele, csak a testével egyenlő. Ő más volt, mint bárki, akivel eddig kapcsolatba kerültem. Kiismerhetetlen, mint egy régmúltból idecsöppent istenség. Szólítani akartam, ébreszteni, hogy ami kicsi van még, azt élje, arról tudjon. De csak álltam és néztem, és sajnáltam, hogy egyáltalán van idő, és haragudtam arra, aki kitalálta.

Jó ez így neked, Bíbor, hogy mindig éjszaka?

Jó, mondtam, jó, mert ez így minden szempontból egy kicsit több. Nem kérdezte, milyen szempontból. Mintha nem érdekelte volna. Vagy talán tudta, úgyis mondom. Jut idő napközben mosni-vasalni a szomszéd butikos zsákolt használt ruháit. A pénz az élet. Nekem az! Úgy rikoltottam, mintha száztételes vádcsomagot kellett volna egyetlen érvvel végleg elhárítanom. Úgy rikoltottam, hogy ne merészeljen másik kérdést is feltenni. Alsó ajka

lebiggyedt, nyelvét a felső ajka alá dugta, a szeme jó percig csukva volt. Indultam.

Bújj mellém, Bíbor! Csupaszítsd le magad alul, és bújj mellém!

Kirúgnak. Mondtam, amit gondoltam, anélkül, hogy elcsodálkoznék a kérésén.

Ki, biztos ki, suttogta, éppen azért. Becsúsztam a takaró alá. Oldalt fordultam, hogy elférjünk. Kezét alig mozdította. Úgy éreztem, felrobban a kiszáradt ágyékom. Ne félj, Bíbor, már csak gondolkodni tudok. Vagy már azt sem.

Most ne gondolkodjon. Érezze, hogy itt vagyok. Itt vagyok magával. Mi szükség van most arra, hogy gondolkodjon.

Mert kell. Mert akármennyit is rágódom rajta, nem jövök rá, miből nőttem ki. Levegőből? Sárból? Nappalból? Éjszakából? Mi győzött le mit, hogy eddig juthassak?

Meddig, kérdeztem.

A halálig, Bíbor, a halálig. Vagy a másfajta visszatérés esélyéig.

Porból lettünk, porrá leszünk, doki.

Kuncogott.

Porhintés, Bíbor, porhintés. Mindig mindenben csak a szentháromság. Győzelem, győzelem és győzelem. Mi fölött? Ki fölött?

Ha csak egy kicsit is akarná, suttogtam.

Nagyon akarom. De petyhüdt, Bíbor, petyhüdt! Kiugrottam az ágyból. Ott álltam előtte, és bambán bámultam rá, fedelten szeméremmel, terpeszben, ugrásra készen. A nevetségesség szobra. A megalázott nő szobra. A kiszolgáltatottság szobra. És mindez egy magatehetetlen ember műve. Egy halálba tartóé, aki az életre ítéltet teszi próbára. Az arcomat takartam el, nem a szemérmemet. Tudtam magamról, hogy milyen ronda grimaszokkal sírok. Anya szült téged is, Bíbor, ne szégyelld!

Nem szégyelltem. Csak sajnáltam, hogy megtörtént velünk. Sajnáltam magunkat. Mindannyiunkat. Vagy csak anyámat? Vagy csak magamat? Nem hittem, hogy egyszer meg tudom fejteni a titkot. Ezért is hallgattam. Hosszú volt a csend.

Hallgatni is jó. Én már csak tudom. És nevetett. De nem örömmel nevetett.

Apám is lehetett volna Tóni, tudja-e. De ő Antal volt. Mindig is Antal volt. Esténként anyámmal olykor együtt néztük a katonasapkás képét. Anyám kinagyíttatta. Pozsgát is festetett az arcára. Amikor először láttam élőben, hajadonfőtt volt. Nadrág, fehér ing, izzadó homlok. Mosolygott, lehajolt hozzám, majd a hónom alá nyúlt, és felemelt. A fejéhez nyúltam, a sapkát kerestem. Azt a szép, visszahajtott szélű, gombos katonasapkát. Elkapta a fejét és visszaengedett a földre. A fenekemre huppantam. Előttem egy óriás állt. Komor arccal nézett. Az enyém ez a lány, te Piros, kérdezte anyámtól. Anyám mesélte, hogy akkor is mindig ezt kérdezte, ha nagy ritkán levél jött tőle, és később is, ha eljött, hogy megnézzen. Mert eljött néha azután, hogy kiszabadult. Három évre ítélték volt, leülte. A rohadtak, a rohadtak, mondta mindig. Erre már jól emlékszem. Előtte három évig bírta a neveldében, aztán kilépett. Aki pap akar lenni, annak papként kell élnie a felszentelés előtt is. Anyám mesélte később, hogy a frissen forgatott második szénára döntötte le. Fiatal volt még s gyenge a védekezéshez. Apádék háza volt a legnagyobb, a főút mellett, elfértem volna én is benne, mondta. Ki is próbálta, miután megragadtam a méhében. De apám túl bővérű volt a lemondáshoz, s nemhogy bántotta volna a megbélyegzés, büszkén viselte. És ez érvényes volt arra a három hónapra is, amit még ki kellett volna bírnia a megszületésemig. Anyám szerint rossz ágyakban töltötte az éjszakáit, és egyik alkalommal rajtakapták. Minden egyebet csak ürügyként használtak ellene. Örülhetett, hogy három évvel megúszta.

Három, mint a népmesékben, Bíbor. Három, év itt, három év ott, három hónap... Így születnek a tündérek...

Azok lehet. Én másképpen. Anyámat visszazavarták nagy hassal a láprét melletti kis házba. Egyik reggeltől a másik estig gubbasztott a tornác lépcsőjén, amíg nagyapámék beengedték, akkor is csak azért, mert közben rájött a jajgatás. Azt mondják, furcsa színű hajnalba ordítottam bele először. Se bába, se senki. Csak a nagyanyám. Ő tudta, mit kell tenni. Egyetlen vízszintes vonal volt a szája attól kezdve, hogy már láttam őt, mindaddig, amíg rázárták a koporsófedelet. Öt háládatlan lány és egy konok férfi megkeseredett szolgája. Bíborban születtél, nem vagy te Piroskának való. Legyél te csak Bíbor, így mondta nagyapám. Neki joga volt szolgává tenni az öt lány szülőanyját: bal kezének két ujját és bal fülét áldozta a hazáért, amikor egy szemle előtt kissé kilógott a sorból, és élére fordult a felé suhintó kardlap. Nem akart senki megkeresztelni, és én ebbe majdnem belehaltam. Lázgörcsből lázgörcsbe, folyton vizes lepedőben, az utolsónál már ott volt a tiszteletes, elvégezte, amit kértek tőle s amit lehetett, csak azt nem értette, miért is kell arra a kis időre nyilvántartásba vennie. Nagyapám keze ügyében ott volt a balta, s ő igen-igen ragaszkodott hozzá, mert az írás az írás. És akkor volt először és utoljára, hogy egy egész óráig eltűrte a sírásomat, miután magamhoz tértem. Mert utána már anyám télvíz idején is odakint ringatott, ha görcs rágott, vagy kis ördögök zavarták el mellőlem a kék szárnyú angyalokat. Így teltek egyre-másra a napok, a hónapok, mentek és jöttek a hírek, hogy így lesz meg úgy. Aztán már nemcsak a hírek jöttek, hanem a szigorú emberek is. Egyre gyakrabban jöttek, mindenhova, mindenkihez eljutottak, és soha nem volt mosolyuk. Éppen odaát voltunk a nagy házban anyámmal egy marék lisztért, amikor ismét eljöttek. Aznap egyiküknek szóváltás közben a hátához idomult a szekérlőcs, és az út menti

nagy ház, a minden Antalok szent kúriája megürült a férfiembertől. Immár nemcsak Antal apám, az idősebb Antal sem járhatott haza. Előle öt évig zárták el a világot. Abban a férfiembertől ritkult nagy házban még jobban elfértünk volna anyámmal. „Hohó, Piros, nem úgy megy az. Ez a fattyú nem szent egyesülésből öltött testet. Felnő az a láprét mellett is, a viskótokban. Ezt apád is tudhatná!" Igaza volt a majdnem-nagyanyámnak, fel is nőttem. Mert miután túléltem önmagam halálát, s a baltától deszkamerevvé vált tiszteletes is felocsúdott aléltságából, és rám csókolta a keresztvizet, már nem lehetett engem elpusztítani. Ordítottam, visítoztam, olykor igazi könnyek nélkül, hogy elfogadjanak. Kemény idők, havak, esők, szelek, rekkenő hőség segített anyámnak, hogy a befogadás kedvéért elcsendesítsen, ami meg is történt olykor, pedig akkor még legyőzhetetlen voltam.

Az újra testet öltött ige vagy te, Bíbor. Bizony, az vagy. Két szakaszra osztod a világmindenség beláthatatlanba nyúló vonalát. Te vagy az origó, veled kezdődik az igazi földi időszámítás. Így oszlik megszületésed előttire és megszületésed utánira.

Megveri az Isten, doki. Érvényteleníti az egyszülött fiát. Miért alacsonyodik le idáig? Maga talán nem keresztyén?

De, keresztény vagyok. És nem is mondok én ellent egyik evangéliumnak sem. Csak azt állítottam, hogy veled minden megváltozott. Tehetek én róla, hogy eltátották a szájukat a mindentudók? Hogy nem ismerték fel, milyen csoda történt? Magától értetődik, hogy mindent félremagyaráznak, hiszen még nem jöttek rá a lényegre, mert nem ismernek téged. Ha ismernének, tudnák, hogy az őskáosz a te világra jöttödig tartott. Tudjuk, mi volt előtte, és lám, mi lett utána.

Nyomor volt előttem is, utánam is, doki. Tudja-e, milyen volt akkoriban föld nélkül élni. Honnan is tudná. Maga volt a nyomor. Hiába szegődött el nagyapám

harmadában az apám anyjához, mert a szigorú emberek igen szorgalmasak voltak, abban az évben már kora ősszel mindenütt megjelentek, és szokásukhoz híven háborítatlanul garázdálkodtak, így alig maradt utánuk valamicske, amit harmadolni lehessen. Az elapadt anyatejet nem volt mivel pótolni, ezért aztán senkit nem lepett meg ugyan, de mindenkit a feldúltságig bosszantott az állandó ordítozásom. Tűnj el vele, Piros, azonnal tűnj el vele, mondta magából kikelve egy ilyen ordítós napomon nagyapám anyámnak. És én egy pokrócba bugyolálva, jóformán panyókára vetve, az anyám hátán vágtam neki a város felé vezető útnak. Vitt a folytonos kesergésem, a haragom, a szűnni nem tudó éhségem: az anyám kétségbeesése. Az az átkozott kora ősz szerencsére esélyt adott nekünk, akárhová behúzódhattunk, mert ég és föld egyaránt meleget lehelt. Nem tudom, mire alkudott néhány nap után anyám azzal az emberrel, aki aztán egy napon a nevelőapám is lett. Az, ha rám nézett, odaszegezett, ahol éppen voltam. És a riasztó csenddel, amibe félelmemben belefeledkeztem, akár vissza is költözhettünk volna a láprét melletti házba, mert így, ilyen hangtalanul, a félelembe belekukulva talán nagyapám is elviselt volna. De anyámnak munkája került. Takarított. Félelmeim gerjesztője szerezte neki. És én attól kezdve ott feküdtem, majd ott ültem mindennap, a semmit bámulva, anyám mellett. Mert hol is hagyott volna, kivel. A szoba az udvar végében, amit nem is mertünk belakni, valóságos kegyelem volt. De üres kegyelem. Egy rozzant szalmazsák a földön, rajta egy kopott lenvászon lepedő, takarónak a pokróc, amiben induláskor anyám a hátára vett. Szerencsére, a délelőttök elteltek házalással, a délutánok a takarítással. Azt hiszem, a délutánokat szerettem jobban. Ültem az alkalmi karámban, amit anyám eszkabált, hogy el ne másszak, ne zavarjam, ne tartsam fel őt, és soha olyan nagy nem volt a világ, mint

akkor, és soha olyan jó hozzám senki, mint a kék szárnyú jelenések, akik bizonyára már akkor gondjaikba vettek. De minden elromlott azután, hogy egyik délután felálltam és elindultam. Cudar világ az, amelyikben valakinek két négyzetméter élet jut. Anyám átkötötte a derekamat egy spárgával, s annak a másik végét valamilyen fal melletti alkalmatossághoz rögzítette. Kutyává lettem. Ha tehettem, büntettem érte. Már-már szobatisztából visszavedlettem gatyábaszaróvá. Első alkalommal anyám az orromhoz kente. Aztán már csak sírt dühében. Sokszor az egész délutánt átsírta. Nem tudnám felidézni a tekintetét, de azt hiszem, gyűlölködve nézett, miközben sírt, mi mást tehetett volna. Fogalmam sincs, hová üríthette anyám mindazt, amit ürítenie kellett. Jártam a pórázon félkörben, faltól falig, magammal kergetőzve, fel-felbukva olykor, és közben gyakoroltam a leggyakrabban hallottakat: azistenedet, ezarohadtzabi, kurvavilág. De kiteleltünk, és anyám, ha mégoly ritkán is, már mosolygott. Én úgy éreztem, hogy a mosolya nekem szól, és ettől egyből hatalma lett fölöttem. Kezelhetővé váltam. Pedig nem akartam.

Mennyire kezelhetővé, Bíbor? Annyira, mint a kiszolgáltatottak? Annyira, mint én? Ilyen magatehetetlenül kezelhetővé?

Nem, annyira azért nem. Az más volt.

Igen, más... Ha legalább én is az anyám mosolyától... Ki a fene akarna... Tónidoki összeszorította az ajkait, de arcán, a száj mosolyvonala nélkül is, valami különös derű ült. Mit tudod te, Bíbor, hogy mit jelent az a szó: akarom. Mit tudod te, mire lehet rámondani, és mire nem. Én azt akarom, hogy meggyógyuljak, Bíbor. De nem fogok meggyógyulni. Talán nem akarom eléggé? Vagy begörcsölök, mert túlságosam akarom? Kinek a vigyázó szeme van rajtam, Bíbor, hogy mindegy neki, én mit akarok? Cserélni akarok veled. Gyere, feküdj a helyembe. Ne félj,

én nem bizonytalanodnék el, ha naponta tisztára kellene sikálnom a pinádat.

Ha megtehetném, lehet, hogy meg is tenném. Ha mindenestől, egész életestől lehetne, azt hiszem, cserélnék.

Mindenestől? Érdekes ötlet. Azon gondolkodom, vajon akkor is cserélnék-e veled életet, ha tudnám, hogy tovább élek, mint te, de azt kellene magammal vinnem az elkövetkezőkbe, amit te hozol magaddal? Vajon a te bőrödben én is folyton a beteljesületlenségeken rágódnék? Vajon nekem is kínos lenne a jelen, én ugyanúgy a régmúltat csodálnám, én is Egyiptomba vágyódnék, hogy közelről megszemléljem Ramszesz híres nemzőrúdját? Nem is tudom, te Bíbor, nem is tudom...

Nem akartam kihallani szavaiból az iróniát. Úgy éreztem, csakugyan érdekli, mi történt velem. Látja, látja, doki, mondtam, még maga sem cserélne velem. Még a tiszta életremény sem elég csábító mézesmadzag magának a cseréhez. Biztos, hogy senki nem cserélne velem. Pedig az én életemben is voltak igazán élhető pillanatok. Akkoriban is például egy időre minden jóra fordult. Anyám azt mondta nagyapámnak, nincs élete, ha vele vagyok. Minden vasárnap délután elmondta, amikor odamentünk. Nem tudom, az a szelet kenyér, az apróra vagdalt szalonna vitte-e oda, amit nagyanyám uzsonnára elébe tett, vagy a bizonyításvágy, hogy már nem vagyok egy folyton bömbölő zabi? Március vége volt, nem sokkal azután, hogy elkezdtem járni, amikor nagyapám kimondta a verdiktumot: „Hagyd itt, Piros!" És én majdnem két évig ott maradtam. Már az elején is mekkora világ volt, istenem, mekkora világ. És ahogy nőttem, mintha folyton tágult volna, mind nagyobb és nagyobb lett. Nincs nagyobb öröm, mint mikor az ember szabadon mozoghat. Amit reggelire elmajszoltam, pár óra alatt kirohangáltam magamból békák, lepkék, bogarak között. Együtt nőttem a nyúlfarkfűvel, a lápi csalánnal, s amikor már virág is

nyílott körülöttem, nemcsak esténként, de a napsütésben is meglátogattak a kék angyalok. Azóta sem voltam soha olyan szabad. Most mondom, amit nagyanyám mesélt, aki a saját szigorát is soha el nem múló fájdalommal viselte, abba is rokkant bele, csak engem tűrt meg maga mellett az utolsó napjaiban, miután az ötöt kihordó méhére pusztító vadhajtások nőttek. Szedegettem a gyapjúsás hófehér szőreit, visszabókoltam a nőszőfű bókoló virágainak, lecsipegettem s a számba vettem a pókbangó potrohát, akkor is a fehéret szerettem, talán ez a magyarázat arra, hogy mitől lettem tisztaságmániás. Leültem a fehérmájvirág vagy a fehér zászpa mellé, felhőszínük megnyugtatott, elszenderített, olykor úgy kellett utánam végigpásztázni a rétet, ha már harmatba állt az este, s én valahol, valamelyik fehér virág tövében aludtam. Azt mondta nagyanyám, kétféle virág volt, amelynek láttán megborzongtam, a kormos csáté és a fekete nadálytő, azt mondta, ez azért is érdekes, mert azok voltak a nagyapám kedvenc virágai. Féltem a nagyapám ujjatlan felemelt kezétől és a dörgő hangjától, amikor útjába kerültem, s ő rám mordult. Azanyádbiburáját, azanyádbiburáját, mondtam én is Bagó kutyának, ha játék közben túl erősen döfködött, és ettől felhengeredtem, vagy a szokottnál erősebben fogta fogai közé a kezemet, pedig Bagó volt a legjobb barátom, a tornác alatt lakott, s ha esett, én is oda húzódtam be, olykor órákra oda is feledkeztem, aminek nagyanyám örült a legjobban, mert olyankor megspórolhatta az etetésemet. Anyám vasárnap délutánonként kijött az öreg házba, én mindig azt hittem, hogy hozzám, de hiába álltam mellette, csak olyankor vett az ölébe, ha éppen megkóstolhatta az uzsonnára kitett szalonnát kenyérrel, egyik kezével engem tartott, hogy le ne bukjak a térdéről, a másik keze a tányér közelében nyugodott, miközben rágott és nyelt, készenlétben, hogy lecsaphasson rá, ha valaki meg akarná fosztani az evés élményétől.

Esténként, amikor elment, nem sírtam utána. Pedig néha lecsípett egy keveset a kenyérből, szelt egy-egy átlátszóan vékony darabkát a szalonnából is, és a számba dugta, de nem beszélt hozzám, ha nem hallottam volna szavainak furcsa áradatát, amitől nagyanyám arca még jobban megkeményedett, nagyapám előre bökött álla még félelmetesebbé vált, azt hihettem volna, nincs már hangja sem, az is efogyott a mindennapi takarításban. És mégis boldog voltam, csak éppen nem tudtam, hogy amit akkor érzek, az a boldogság, s az az érzés soha, de soha nem fog később visszatérni.

Istenem, gyerekkori boldogság... Látod, Bíbor, milyen furcsa. Igazából fel sem fogjuk, mennyire önkényes a természet ajándékozó hatalma. Mindenki mást kap jóként, rosszként. Hozzám gyerekkoromban kegyesebb volt a sors. Anyám is, apám is mindennap mellettem voltak, amíg kellett. Amíg ki nem követeltem magamnak, hogy elengedjenek. De talán utána is végig az volt. Merthogy én harminc éven keresztül nap mint nap láthattam, hogyan érik békévé az új életet adó anyák arcán a vörös, nyálkás vakarékokkal beteljesedett csoda. Fel tudod te fogni, Bíbor, mekkora tudás eredménye a születés? Egyetlen, felmérhetetlenül nagy tudásé. Hiszen egy új élet születése már magában is felfoghatatlan csoda, pedig csak egy parányi része a mindenségnek, amelyből jóformán semmit nem ismerünk. És mi, nagyokosok, akik a csodák e parányi kis részének sem vagyunk képesek a mélyére hatolni, a teljességet szeretnénk megismerni, tudni, mert nagy fellengzősen azt hisszük, lehetséges. Holott még a csoda tényét, annak lényegét sem vagyunk hajlandók feltételek nélkül elfogadni, noha azt, valamilyen külső sugallatra először megsejtve, valakik ige formájában megpróbáltak egykor szavakba önteni. Micsoda ellentmondás! Ott izgultam számtalanszor a mások születésénél, és most itt izgulok

a saját halálom előtt. Mit szólsz, van-e a két izgalmi állapot között valami alapvető különbség?

Én nem tudok ilyen kérdésekre válaszolni, doki.

Nem is kell válaszolnod rá, Bíbor. Már válaszoltál rá azzal, hogy magadról mesélsz. Tudóssá teszel. És gazdaggá is teszel. Minden szépség, amit akkor ott a réten láttál s megéltél, átvándorolt belém. Lebegek, Bíbor. Semmi nem köt már ehhez az ágyhoz, s a levedző nyers húsom sem sajog. Vigyél el a lápra orchideanyíláskor, hogy én is megtapasztalhassam egyszer az igazi boldogságot.

Azért lett volna a folytatás olyan, amilyen, mert akkoriban túl sok szép jutott nekem belőle? Ezt gondolja?

Nem ezt gondolom. Mert nincs olyan, hogy túl sok, vagy túl kevés, Bíbor. A természet egyensúlya a legfőbb törvény, és ez mindannyiunkra érvényes. Rád is, aranyos kisgömböcöm. Azt gondolom, hogy a mindenség törvénykönyvében ez az egyetlen biztos paragrafus, amit nem gyarló jogászok írtak, betartását nem keretlegények felügyelik, és nem gonosz bírák kérik számon. És a legjobb benne az, hogy ez az egyensúly kívül is, belül is történik.

Ez így nem igaz, doki. Vagy lehet, hogy nálam kivételesen valami a rossz felé tolódott. Bennem már a következő tél mindent kiegyenlített. Nem értettem, hová lettek a virágok s velük a kék angyalok, nem értettem, miért nem kószálhatok kedvemre a vakító fehérségben, miért rúg olykor nagyapám idegesen Bagóba, ha az ajtót kaparja, és miért mondja nagyanyám egyre keserűbben esténként, mielőtt ágyba dug, hogy azt a kurva anyádat nem érdekli, mi van veled, te szerencsétlen pémagzat. Nem hiszem, hogy csak az illesztékeiben szelelő csikókályha füstjétől tartósított rosszkedv évődik úgy bele egy mozgáshoz szokott, de szobába zárt gyermekbe, hogy attól kezdve az új tavaszig nincs mosolya. Hogy attól kezdve ismét mindenért bömböl. Akaratom ellenére kitöltöttem

a nagyanyám és a nagyapám életét. Megölöm Pirost, ha idejön, mondta nagyapám, úgy hozzávágom ezt a fattyút, hogy mind a ketten beledöglenek. Nem tudtam, mit jelent, hogy fattyú, hogy beledöglenek, csak a nagyapám hangjából sejtettem, hogy valami nagyon rosszat. De aztán egyik délután minden megváltozott. Nagyapám először az ölébe vett, aztán a térdére ültetett, és gyítefakót játszott velem. Nem volt ugyan nevethetnékem a játéktól, mert az elmúlt közel hetven év nyomorúságába beleaszott combjának csontja, amelyre minden lódítás után visszahuppantam, fájón vágott az ülepembe, mégis attól a perctől kezdve sötét estig egyetlen könnyem sem fakadt. No, hát tudsz te így is, emelt magához ismét, és derűsen a szemembe nézett. Én akkor szerettem meg egy életre a nagyapámat. Mert a játéktól a nagyanyám arcát kersztben kettészelő egyenes vonal két vége is olykor egy kicsit fölfelé görbült. S ha addig olyanok voltak nekem, mint két óriástárgy, amelybe folyton beleütközöl, hogy ne tudj arra menni, amerre szeretnél, attól kezdve éreztem, hogy meleg a leheletük, s azt hittem, hogy a kályha melegét is ők lehelik. S ha addig odabent folyton csak elnyűtt rongyszőnyeget láttam, mert nem mertem fölfelé nézni, nehogy találkozzon a tekintetünk, azután már azt is láttam, hogy az ágy fölött van egy kis feszület, a csikókályha fölött egy falvédő, és sötétedés után a fény hullámzását a mestergerendára akasztott petróleumlámpa szüli. Már tudtam órák hosszat ülni a földön a csuhébabámmal beszélgetve, néha játékból haragudtam rá, de ilyenkor is úgy, olyan óvatosan gyámbásztam, hogy baj ne érje. És azután, hogy egyik este már nem kellett lámpát gyújtani lefekvés előtt, ismét megnyílt nekem a világ. Elpárolgott a sötétség, s a gólyahír sárgájából, mint a legfényesebb napkorongból, megfoghatatlan örömhullám áradt felém. Most is tudom, hogy nem arra születtem, amit megértem és megéltem. De ekkor még azt sem tudtam, hogy születtem.

Bagó is szerencsésen kitelelt, és fényes kutyaszemével egyre gyakrabban nézett rám kérdő ragaszkodással, játszunk-e, Bíbor. Cibálhattam a fülét és a farkát, belekapaszkodhattam a bőrébe-szőrébe, úgy tűrte, mintha csak azért létezne, hogy kedvemben járjon. Nem hiányzott nekem senki és semmi, csak esténként éreztem úgy, hogy nincs tovább, valakik ellopták előlem a verőfényt. S ha esett, nagyanyám széket tett az ablak alá, azon térdepeltem egész délelőttöket és délutánokat, a szemerkélést vagy éppen a zuhogást bámulva. Minden, ami odakint történt, csodaszép volt és megunhatatlan. Mindaddig tartott ez a káprázat, amíg egy vasárnap, pipacsnyíláskor, szokásától eltérően már ebéd előtt, meg nem jelent anyám. Nagyapám és nagyanyám a kis négyzetalakú tornác lépcsőjén ültek a maguk megátallkodott csendjében, és akkor sem mozdultak, amikor anyám rájuk köszönt. Nem tudom, miért éreztem úgy, hogy az anyám szoknyájába kell kapaszkodnom. Álltunk ketten, szemben a tornác lépcsőjével, én nem láttam az anyám arcát, de beleborzongtam a nagyapám tekintetébe, amelyet mozdulatlanságából anyámról rám, rólam anyámra sétáltatott. Nagyanyám ölébe ejtett kézzel, ugyanolyan némán, szigorú tekintettel ült mellette, mintha egymást támasztanák, hogy fenyegetően mozdulatlanok maradhassanak. A déli nap tűzött, a csendbe belezümmögő bogarak hangjának a távolról odahallatszó harangszó halk hullámai adtak zsongító hátteret. Én nem értettem azt a mozdulatlanságot, és ráncigálni kezdtem az anyám szoknyáját. Nagyapám, mint aki éppen valami rossz varázslatból ocsúdik, rámcsodálkozott. Nézett, egyre nézett, de már nem félelmetes-szigorúan, úgy nézett, olyan bizonytalan tekintettel, mintha azon töprengene, hogy mivé lehet a világ egyik percről a másikra. Hát végleg elkurvultál, Piros, kérdezte váratlanul, még mindig engem bámulva. Elviszem, mondta anyám. Lenyúlt és megfogta

a kezem. Nem, mondta nagyapám, és felállt. Nem, mondta nagyanyám is, és felállt. Ott álltak fölöttünk, konok arcuk barázdái mélyebbek voltak, mint bármikor, és én egyszere nem tudtam, kihez tartozom. Nem, mondta megint nagyapám, és én kikaptam a kezemet az anyámból, a tornácra szaladtam, és átöleltem a nagyapám lábát. Behunytam a szemem, és szorítottam, amennyire erőmből tellett. No, Bíbor, hát jött az anyád, hallottam a nagyapám hangját, de én senkit, semmit nem akartam látni, úgy összeszorítottam a szemem, hogy már fájt belé, és akkor egyszerre valami elviselhetetlen szorítást éreztem a torkomban, amitől sírni kezdtem, nem bömbölve, ahogyan addig szoktam, hanem hangtalanul, fuldokolva, és már hiába is nyitottam ki a szemem, mert sötét volt és semmit nem láttam. Éreztem, hogy a levegőbe emelkedem. No, Bíbor, ejnye kislány, no, mondta nagyapám, és fejemet a melléhez szorította. Hallottam a szívét, és az a hang levette rólam a fojtást. És megint láttam, és egyszerre már csak az volt az érdekes, hogy onnan felülről, a nagyapám öléből még zöldebb, még tarkább volt a láp. Nagyapám a fejével intett anyámnak, és bevitt a házba. Nem tett le az öléből, amikor leült az asztal mellé, a combjára emelt, mintha gyítefakót készülne játszani. Nagyanyám is bejött, leült, aztán anyám is. Hallgattak. Kiengedték Antalt, szólalt meg anyám. Azt mondja, ideje, hogy együtt legyen a lánnyal. Kell neki a lány. Velem vagy nélkülem, mindegy. Kell neki, de csak így. Mehetek én is, nagy a ház, ellehetek benne. Ha otthagyom a munkát. Mert munka a háznál is van. Nem, mondta nagyapám olyan halkan, mintha csak sóhajtana. Innen oda el nem viszed, ha százszor is akarja. Pedig nagyon akarja, azt mondta, nagyon. Az övé, azért, csattant fel anyám. Nem, nem az övé. Nagyapám hangja még jobban megkeményedett. Nem oda született. Neked született, de neked nem kell. Itt marad. És fejemet újra a melléhez szorította.

Nagyanyám ebédhez terített, négy tányérral. Anyám aznap nem szalonnázott, ebédelt. Enni tud Bíbor egyedül is, kérdezte anyám, és hangjából felgyüremlett a csodálat. Tud, mondta nagyapám alig hallható halkan. Nem értettem, miért fakad sírva anyám. Könnyes szemét hol nagyapámra, hol nagyanyámra emelte, és én csak azt láttam, hogy segíteni kell neki. Lemásztam a székemről és az ölébe kérezkedtem. Felemelt, megcsókolt, és egy pillanatra magához szorított. Hallottam a szívét. Másképpen vert, mint a nagyapámé. Nem volt időm megállapítani, hogy mi a különbség, mert hirtelen letett az öléből. Ha nem viszem oda, nem lesz nyugtunk, mondta, és már nem sírt. Nekem se, maguknak se. Csak ha odaviszem, s odamegyek én is vele. Akárhogy is legyen. S a másik, kérdezte nagyapám, azzal, hogy lesz, vagy az már nem jó. De, jó. S akkor. Antal mindenre képes ezért a... Ha ez nem lenne, más lenne. De van, mondta nagyapám. Igen, van, nézett rám anyám, s a hangja olyan színtelen volt, mint a nagyapámé az első gyítefakó előtt. Mégse vitt magával azon a vasárnapon. És a következőn se. Sok hétköznap és sok vasárnap telt el, amíg újra jött. Ismét ebéd után, mintha már mindegy lenne. Húzom az időt, mert ki tudja, mi lesz vele, mondta. De Antal megfenyegetett. Azt kiabálta, közénk vág, ha nem úgy lesz, ahogy kell. Nagyapám furcsán krákogott, de csak azt az egy hangot hallatta. Némán nézte anyámat. Nem úgy, mint aki nem tud betelni a látvánnyal, mégse volt félelmetes, inkább szomorú. És egyszerre mintha kisebb lett volna, mintha összezsugorodott volna. Anyám lehajtott fejjel állt, és lehunyta a szemét. Mit mondjak neki, mikor, kérdezte aztán. Még ne. Most még ne. Nagyapám hangjában egyszerre volt tiltás és könyörgés. És én ismét elváltam a földtől, és beleláttam a világba, a láprét közepébe. Láttam Bagón, hogy észrevett és rámcsodálkozik, mitől nőttem ilyen magasra. És láttam a zümmögők hadait, ahogy a

fényben cikáztak. És mintha elolvadtam volna, vagy elpárologtam volna, vagy már nem is léteznék. Olyan volt, mintha én lennék Bagó, és én lennék a cikázó bogarak, az egész apróka mintával tarkázott nagy zöld lepedő. Akkor éreztem először és utoljára, hogy én vagyok a szeretet, és én vagyok az egész világ. Volt már maga szeretet, doki?

Ilyen tiszta szeretet, mint akkor te, Bíbor, soha. Az én életemben nem volt láprét, nem volt Bagó, és nem voltak bogarak. Az én életemben zongora volt és hegedű és angoltanár. Az én életemben kiadós reggelik voltak, bőséges és ízletes ebédek meg vacsorák. És közben könyv könyvre. És nekem megadatott, hogy szabad belátásom szerint eldönthessem, hogy szavakban vagy cselekedetekben nemesedik istenivé a tudás. Én nem voltam szeretet, talán mert másfajta rendnek voltam része, de sokszor éreztem, mi az. S hogy amit éreztem, éppen kiteljesülése volt valaminek, vagy beteljesülése, az már szinte mindegy. Az biztos, hogy amit gyerekkoromban erről megtanultam, késő felnőtt koromig segített elsimítani a viszály hullámait. Egyetlen alkalom volt, hogy nem, és akkor egyszerre három nőt veszítettem: két aranyos lányt meg az anyjukat. Tudod, milyen furcsa érzés, hogy majdnem tíz évig semmi, aztán ez most itt.

Ez a mi, doki?

Bíbor, Bíbor, ha olyan buta lennél, mint most ez a kérdésed, nem szaladtál volna el sírva a petyhüdt farkam elől. Amire te emlékszel, az a minden. Amit te érzel, az a minden. A teljes. A felülmúlhatatlan. Mit szeretsz rajtam, Bíbor? Mit lehet szeretni egy halálra ítélt nyomorékon, egy már nem-emberen, nem-férfin?

Mi a szeretet, doki? Előbb azt mondja meg, mi a szeretet?

Ha én azt tudnám. Olvass magadból, onnan talán kiolvasod, amit tudni akarsz. De inkább mesélj tovább. Hátha rájössz, hogy a minden, ami megtörténhet, nem egyetlen alkalom. Mesélj, hadd tudjam meg, miféle párkák

és mi célból kötöttek hozzád a végzet fonalával most, néhány pillanattal a vég előtt. Mesélj, hadd hihessem azt, hogy mikor beteszed alám az ágytálat, nem közömbös neked, nyomja-e a seggemet, vagy sem.

Hát nyomja?

Nem, Bíbor, nem nyomja. Tényleg nem. És valahányszor hozzám érsz, az agyam hosszú, észveszejtő orgazmustól liheg. És képzeld, tudom, hogy nincs vetélytársam. De fohászkodni fogok, hogy legyen. Csakugyan mielőbb el kell menned Egyiptomba, Bíbor. A szerelem, az szerelem. A vágynak, amitől az több minden egyébnél, engedni kell. Bármibe is kerüljön. Akár a bűnbeesés árán is. Attól élet az élet. Ez a mindentudó nagy ajándéka. Na, mondod?

Hogy elmegyek-e Egyiptomba?

Nem azt, Bíbor. Azt, hogy mikor vitt el magához apád.

Az apám? Már fonnyadt a láp, amikor egy napon, nem vasárnap, valamilyen hétköznap, anyám apámmal jött. Szokatlanul meleg volt aznap. Apám megállt a tornáclépcsőtől két méterre, mint aki lecövekelt. Elviszszük, mondta anyám. Kézen fogott, és bevitt a házba. Készítse össze a celeculáját, mondta nagyanyámnak. Tán csak nem mindent, nézett rám nagyanyám. Mindent, szikrázott anyám. S ha nem úgy lesz, ahogy kell? Úgy lesz. Úgy kell lennie. Kitéptem a kezem az anyámából, és kiszaladtam nagyapámhoz. A tornáclépcsőn ülve alig valamivel volt nagyobb, mint én. Ült és nézte apámat, aztán a képzeletbeli vonalat közte és apám között. Bemehet, ha akarja, mondta váratlanul. A szegénység nem ragályos. Apám a földre rögzítette tekintetét, és némán mosolygott, azzal a fölényes mosollyal, amely a későbbiekben is jellemző volt rá, ha tudatába befészkelte magát a rajtakapottság érzete. Jó dolga lesz, ne féljen, mondta. Fölemelte a fejét, és elnézett nagyapám fölött, a házunk teteje fölött, mintha a völgy fölé tornyosuló

hegyecske felénk eső meredélye érdekelné. Jó, mondta nagyapám, jó. A hangja fád volt, mintha azt szeretné, hogy a másik ne tudja meg, a jövendő jó dolgomat nyugtázta, vagy csak éppen beletörődött a megmásíthatatlanba. Apám hozzám lépett. Leguggolt mellém, és arcomat az övé felé fordította, de én inkább a földet néztem. Hirtelen lendülettel fölemelt, és úgy tartott, hogy a szemünk egy magasságban legyen. Akkor nyújtottam a kezem a nem létező, gombos katonasapka után. Félreérthette, leengedett, szinte a saját súlyomtól hajtva értem földet. Sírni szerettem volna, de akkor megjelent anyám az ajtóban, mindkét kezében egy-egy fafüles, szőttes szatyorral. Mehetünk, mondta. Az enyém ez a lány, Piros, kérdezte apám, és intett, de nem tudtam, mit akar. Hozzám lépett és újra az ölébe vett. Jó dolga lesz, meglátja. Legyen is, mondta nagyapám. Felállt, bement a házba. Láttam, hogy megborzong, mint aki fázik. Ősz eleje volt, a késő délutánok, a korai alkonyatok már másfajta szeleket hoztak. Akár attól is borzonghatott, bár tudtam, hogy nem szokott fázni. De azt is tudtam, hogy ő már egy törődött vénember. Mert hallottam, amikor azt mondta nagyanyámnak, milyen anya az ilyen, aki egy törődött, időverte vénemberre bízza a lányát. Nem tudhattam, milyen anya az ilyen. A nagy házban reggelente tejet kaptam. Mindig apám hozta be. Otthon soha nem viselt fehér inget, mint amikor először láttam. Nem mosolygott, csak letette elém a tejet, s megvárta, amíg megiszom. Más szaga volt a tejnek, és más szaga volt apámnak. És más szaga volt a szobának, amelybe bezártan éltem. Az udvar teli volt jövő-menőkkel, állatokkal, veszedelemmel, a láprét meg elérhetetlennek tűnt az út másik oldalán. Álltam az ablakban, és néztem a távoli meredélyt, a titokzatos fekete foltjaival, félelmetes állatnak láttam valamennyit, és örültem, hogy olyan messze vannak. Amikor esett, a meredély ködös homályba veszett. Olyankor az út

tócsáit figyeltem, amint habossá paskolták őket a lezuhanó cseppek, aztán az erek útját találgattam. Ebédidőben az apám anyja etetett meg. Ültem a kályha melletti lócán, s ő kanállal nyújtotta számhoz az ételt. Ha kinyúltam a kanál után, hogy egyedül próbálkozzam, mindig a kezemre csapott. Sietett, szaporázta a kanalazást, a szám, a nyelvem, a nyeldeklőm nem tudott lépést tartani vele. A következő kanál mindig ráhágott az előzőre. A szám szélére, az államra száradtak az ételpatakok, és hiába próbáltam később letörölni a ruhám ujjával, estig húzták, ingerelték a bőrömet. Napközben sem anyámat, sem apámat nem láttam. Mindvégig egyedül voltam. De estére mindig lett társaságom. Idők múltával már kíváncsi lettem volna rá, mégis, soha nem kérdeztem meg anyámat, mit csináltak egész nap odakint. Miután bejöttek, anyám kendőt nedvesített, és tisztára törölte a szám körül a bőrt. Nyughassantal, nyughassantal, ez volt, amit akkoriban a legtöbbször hallottam. De apám nem nyughatott, kigombolta az anyám ingét és kiemelte a melleit. Az enyém vagy, Piros, mindenestől. Jól kell tartsál engem, mert én is jól tartalak. Azzal felnyalábolta és kivitte a szobából. Figyeltem a furcsa neszeket, és vártam, hogy elcsituljanak, mert akkor lett vacsora is. A kenyér mellé mindig volt valami. Egy este, amikor odakint már minden fehéren csillogott, és nekem napközben csak arra tellett, hogy a tekintetemmel beutazzam az állatok csapásait, anyám ellenállt apámnak. Nem leszek többé a rabszolgád, Antal, mondta, és megharapta az apám kezét, amikor az kibuggyantotta a mellét az ingéből. Akurvaanyádat, jajdult fel apám, és hátulról fültövön ütötte anyámat. Anyám visszafordult és végighúzta körmeit az apám arcán. Aztán egyszerre mindennek vége lett. Apám hirtelen felnyalábolta, és átvitte a másik szobába. Mostakurvaanyádat, hallottam apám hangját. Egy idő múlva ugyanúgy az ölében tartva visszahozta, és lábával a padlóra engedte. Anyám eldőlt, hasával a

padlónak fordult, arcát a tenyerébe temette, sokáig úgy maradt. Én nem érzékeltem az időt, csak azt láttam, valami baja van, mert nem kel fel. Odamentem, megpróbáltam odaférkőzni az arcához. Hirtelen átölelte a nyakamat, és lehúzott maga mellé. Éreztem a leheletét, olyan szaga volt, mint a fövő zöldpaszulynak. Csak néhány másodpercig tartott, akkor egy hirtelen mozdulattal ellökött magától, de eközben sem emelte fel az arcát a padlóról. Ültem anyám mellett a földön, és sírni lett volna kedvem, de apám komorsága elrémített. Az enyém vagy, Piros, mindenestől. Pinástól, porontyostól. És nincs pardon. Jó, ha előre tudod. Azzal hozzám lépett, fölemelt szemmagasságba, úgy nézett. Arcán különös mosoly ült. Jobb lenne, ha nem lennél, mondta aztán, és ráültetett a padlón fekvő anyámra. Nem leszek a rabszolgád, Antal, hallottam anyám tompa hangját a tenyere mögül. Meglátjuk, mondta apám, és becsapta maga után az ajtót. Aznap este és attól kezdve minden éjjel anyámmal aludtam. Nem tudtam hozzá bújni, elzárta előlem a teste melegét. Igaza van, jobb lenne, ha nem lennél. Nem értettem, mit akar mondani, csak azt tudtam, biztos jó lenne hozzábújni. Egyik este, szombat volt, fürdés ideje, anyám nem jött be a szobába. Hiányzott. Álmos voltam, mégis vártam rá. Apám jött helyette. Anyád elment, mondta. Lehámozta rólam a ruhát és ágyba dugott. Vedd úgy, hogy meghalt. Nincs és nem is lesz többé. Rám zárta az ajtót. Azon az éjszakán többször felriadtam. Azt álmodtam, hogy a meredély sötét nagy állatai elkapják, és magukkal viszik a hegy gyomrába az én csodálatos kék tüneményeimet. Valahányszor visszaaludtam, újra meg újra ez az álom riasztott fel. Nem mertem sírni, mert mély és kiismerhetetlen volt a sötétség.

Istenem, Bíbor, mitől is nőttél te ilyen nagyra?

A tejtől doki, a tejtől, amit a nagy házban naponta megittam. Most is tejet iszom, ha tehetem. Este is, reggel

is, az az én italom. És különben mi van, most már nagy vagyok? Már nem vagyok Kisgömböc?

Belül, Bíbor, belül mitől nőttél meg ekkorára? Hiszen nem legendák tárgya vagy, megtörténtél, a negyedik lány nem juthatott el a közeledbe, nem volt, aki elüldözze mellőled az igazságtalanságot és megbüntesse a hazudozókat. Milyen kár, hogy ennyire megkeseredett az életed, Bíbor. Pedig lehet, hogy a sorsszakácsod nem is akart neked rosszat, az ízeknek is megadta a módját, csak éppen nem volt türelme finomra őrölni a darabos fűszereket. Így aztán, ha olykor rájuk haraptál, csíptek, mint a fene, vagy undorítók voltak olyan töménységben. Nem is hiszem el, hogy így is felnőhet valaki. Mondd, hogy most is Bagó barátja vagy, hogy lepkéket hajkurászol a lápon, s a gyapjúsás szőreiből fonsz magadnak álbajuszt. Mondd, hogy az a gyermek vagy, aki voltál, és én örökbe fogadhatlak.

Ne azt a kisgyereket, ezt a Kisgömböcöt fogadja örökbe, doki, aki most vagyok. Amit eddig elmondtam, nem is biztos, hogy úgy volt. Hiszen több benne az, amit hallottam, amit nagyanyám meg nagyapám mesélt évekkel később, mint az, amire tisztán emlékszem. Ha ők jól emlékeznek rá, én is jól emlékszem. De én csak nagyon rövid ideig voltam az a Bíbor. Most ez a Bíbor vagyok. Miért nem ezt fogadja örökbe? Ezt a bűnöst, nem azt az ártatlant.

Mert akit örökbe fogadok, azt magammal viszem. Egy élő emléket magammal vihetek, az megfoghatatlan, de egy élő ember nem. Még ha testében tovább is élne itt, valami hiányozna belőle ahhoz, hogy az élete teljes legyen. Különben is, ha én ezt a mostani Bíbort viszem el magammal, ki megy el Egyiptomba? Ki áll oda második Ramszesz alá, ki csodálkozik rá Hatsepszut templomára? És főleg kire csodálkoznak rá a fáraók szellemei? Dehogy vagy te bűnös, Bíbor, és dehogy vagy te Kisgömböc. Inkább

gólyaláb vagy, amire az ember, ha rááll, magasabbról lát mindent, másképpen lát mindent.

Én is mindennap másképpen látom magát, doki. Talán mert mindennap más szemmel nézem. Még inkább imádtam Tónidokit, valahányszor ilyen érthetetlenül szépeket mondott. Nem tudom, milyen lehetett a szemem, ha vele voltam. Én mindig azt hallottam, kicsit a disznóéhoz hasonlít, de ő mindig befogta, és soha el nem engedte a tekintetemet. Rácsatlakozott az övével, és a mindentudásával, mint egy szondával, belém hatolt. Mindig ugyanolyan kiszolgáltatott voltam, mint legelső alkalommal. Éreztem, amint a legeldugottabb zsigereimet is bejárja, el-elidőzik a különleges rejtekeknél, és olykor az volt a benyomásom, élvezettel csámcsog a felderítetteken. És mégis odaültem mellé az ágyra, és kitárulkoztam. Utat nyitottam a szándékának, hogy megismerhessen. És kitárulkozott volna a testem is, akárhányszor, ha alkalmát lelhette volna, hogy úgy is megismerjen. Néha Lidike mosdatta őt, és olyankor azon kuncogott, hogy többször láthatja a szeretőmet meztelenül, mint én. Rábírtam, hogy mesélje el, milyen, amikor odáig jut. Milyen lenne, nézett rám értetlenül, nekem mindegy, hogy az, vagy a nagylábujja. És én ezerszer elképzeltem magamban, mit érezhet Tónidoki, amikor Lidike odaér, amikor nagy, majdnem férfikezével megfogja, s a másikkal körbetörüli. Nem gondoltam azzal, hogy illetlenség ilyet kérdezni.

Bíbor, Bíbor, ha valaki valaha turkált nőkben, hát én turkáltam. Láttam finomkát, puszilnivalót, és láttam sapkányit. De egyetlen eseten kívül soha eszembe nem jutott, hogy mit kezdenék egyikkel vagy másikkal. Tartozékok voltak, talán éppen beteg tartozékok, vagy jobbik esetben az áldás nyitható kapui. Sem a bánat, sem az öröm nem ott lent volt, a vizsgálathoz szétfeszített szeméremajkak között. Az mindig fent volt a szemekben. Mindent, amit lent láttam, fent érzékeltem. És amit ér-

zékeltem, az néha nekem is ugyanúgy fájt, mint nekik. Lidike jó nővér. Tudja, hogy a tisztaság fél egészség, és mindent megtesz azért, hogy a maradék majdnem fél egészségemet megtartsa. Csak te menekültél el szégyentelenül a feladat elől. Mert a te másféntgondolkodásod abban csapódott ki, amiről úgy hitted, egykor a kéj forrása lehetett. Térj vissza a feladatodhoz, Bíbor, és amikor odaérsz, ne egy halott sejthalmazban, a szememben keresd az örömöt vagy a bánatot. Megígérem, hogy esélyt adok majd neked, hogy tudj sírni, ha úgy jön, hogy sírnod kell, mert bennem soha nem lesz mély és kiismerhetetlen a sötétség.

Ilyenkor érzem úgy, hogy mindennek össze kellene dőlnie, és mindenkit, engem is beleértve, maga alá kellene temetnie. Ha felállok és elmegyek, nyilvánvalóan játszom a sértődöttet. Ha maradok, vállalom magam előtt, hogy bárki bármikor megalázhat. Ki ő, hogy kiszthatja nekem? Ki ő, hogy gúnyt űzhet abból, amit érzek? Ki ő, hogy Lidikének semleges tud maradni és nekem nem? Ki ő, hogy egyetlen sértéssel elüldözhet maga mellől? Felálltam és maradtam. Tudta, hogy ez jelzés, hogy rábíztam a döntést. Mert most is, mint mindig, nem az a kérdés, hogy ki ő, hanem az, hogy ki vagyok én.

Elmehetsz, Bíbor. Nem jó az, ha a szerelmesek folyton együtt vannak. Előbb-utóbb a vágy rovására megy. Hagyj engem holnapig vágyakozni. Lehunyta a szemét. Legszívesebben én is azt tettem volna. A lehunyt szem mögé nem lehet belátni, de a lehunyt szem mögül minden látható, ami fontos lehet.

Nem tapogatózhattam végig a folyosókon, mint egy vak. Szerettem volna valahol egy réten a zsenge fűben hason fekve a hangyák oda-visszavonulását vagy a méhek munkáját bámulni, színeket akartam és mozgást, de nekem estéről estére csak a nyomasztó fehér alagút marad. Oka ismeretlen, oka ismeretlen, csengett fülembe

Kovalszky főorvos verdiktuma. Oka ismeretlen, oka ismeretlen, sziszegte minden lépésemre a fehér cipőtalp. Nem bírom, öleltem át Lidikét, nem bírom elviselni, hogy abból a kevéske jóból is ilyen hamar kisemmizzen egy gyors progresszió. De Lidike félszeg és passzív maradt. Se vigasztalni, se nem vigasztalni nem tudott. Öleltem Lidikét, pedig abban a pillanatban gyűlöltem, és közben eszelősen követeltem, hogy törölje ki a Tónidoki kórlapjáról a Kovalszky főorvos úr friss bejegyzését: „A spasticitas és a cerebellaris ataxia következtében a beteg teljesen tehetetlenné vált."

Tartalom

I. Szerelmem, Egyiptom 7

II. Bíborban születtem 19

III. Vadvirágaim 43

IV. Lengeni jó 67

V. Zabibaba szépsége 97

VI. Beatles-átok 123

VII. Deszkasegg és egyébb illetmények 147

VIII. Petya-szigor 177

IX. Zongoraszék és puncsfagylalt 207

X. Palik és palimadarak 241

XI. Fehér sivatag 277

XII. Ramszesz asszonya 305

A kiadásért a Bookart Kiadó igazgatója felel
Megjelent 20,25 ív terjedelemben Minion Pro
betűtípussal szedve 80 g-os Mondi papíron
Tipográfia Hajdú Áron
Korrektor Szatmári Cecília
Műszaki vezető Császár Csilla
Készült a csíkszeredai Alutus Rt. nyomdájában
Felelős vezető Hajdú Áron igazgató